

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.

☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502

✉: titkarsag@repate.hu

🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/ 273 /2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

143/2017. (VII. 6.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. augusztus 2-án előterjesztett **panaszát** a 2017. július 6-án megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – * Rendőrkapitányság– vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, valamint alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos 2016. augusztus 2-án postai úton terjesztett elő panaszt (rendőrségi feljelentésről készült jegyzőkönyv formájában) a vele szemben 2016. július 12-én fogantatott rendőri intézkedéssel kapcsolatban.

I.

1) Beadványában előadta, hogy 2016. július 12-én, az esti órákban a panaszos fia S. R., és férje S. F. összeverekedtek otthonukban az udvaron. A panaszos szólt a szomszédnak (R. S. R.-nak), hogy hívja a rendőröket.

Kiérkezett két rendőr, akiket a panaszos beengedett a házba. Kikérdezték a fiát, a férjét és őt is a történetekről, és igazoltatták őket. Mivel a fián és a férjén sérülések voltak láthatók, kihívták a mentőket. A rendőrök a ház előtt várták meg a mentőszolgálatot és azt mondták, hogy ha megérkezik a mentő menjenek ki a sérültek. Két mentő egymást követően érkezett. Mikor az első mentő megérkezett a panaszos férje nem akart elmenni velük. A panaszos előadta, hogy a rendőrök

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

betaszígták a férjét a mentőbe, mivel a fejsérülés miatt erre törvényi kötelességük volt. Ezután kihívták a panaszos fiát, aki szintén elutasította az egészségügyi ellátást.

Közben folyamatosan érkeztek a rendőrautók, a panaszos emlékei szerint 8-10 volt az utcán. A panaszos állítása szerint fiát 3-4 rendőr teperte le és hátrabilincseltek a kezét. A panaszos fia a földön feküdt félmeztelenül, hátrabilincselte kézzel. Folyamatosan hol a lábára, hol a hátára tapostak a rendőrök, ahányszor elmentek mellette.

A panaszos szólt, hogy ne csinálják, mert a fia cukorbeteg, erre az egyik rendőr azt mondta neki, hogy „kuss, akkor beszélj, ha kérdeznek, ne zavarod a rendőri intézkedést”.

Közben az egyik rendőr írta a panaszos fiának adatait, akinek kezéből kiesett az egyik okmány. A panaszos megpróbálta felvenni, de az egyik rendőr odaugrott és azt mondta, hogy „ne támadja a rendőrt, mit ugrál ott”.

A panaszos állítása szerint a rendőr arrébb lökte, majdnem a szomszéd kerítésig cipelte és előrebilincselte a kezét.

Ezután a fiát tovább taposták és rugdosták. A panaszost a rendőr –aki megbilincselte– elvitte körülbelül 2 méter távolságra a bejárat kapu és a panaszos biciklijé mellől. A biciklin a ruhák voltak, amiket a férjének és a fiának készített össze. A helyszínen lévő mentősök közül a panaszos véleménye szerint egyik sem foglalkozott a fiával.

A panaszos szólt, hogy a fiát hagyják békén a rendőrök, erre az egyik rendőr az arca bal oldalát megütötte tenyerével, majd azt mondta, hogy forduljon a kerítés felé, akkor nem látja, mi történik a fiával.

A panaszos szerint a rendőr azt is mondta, hogy „ha nem marad csendben, még kaphat”. Ezután még két alkalommal megütötte a panaszos bal arcát, gyakorlatilag ahányszor megszólalt.

Az a rendőr, aki megütötte azt mondta, hogy ha ennyire gyors a panaszos, ennyire ficáncol és „nem fogja be a pofáját”, akkor hátrabilincseli a kezét.

A panaszos állítása szerint közben a rendőr folyamatosan „mutogatta neki a muszkliját”. Egy másik rendőr azt mondta neki, hogy: „amikor megszülted ezt a köcsögöt kentél volna a falhoz és akkor nem lenne problémád, szégyelld magad, hogy ilyen sz*rt neveltél”. Ugyanez a rendőr a panaszos fiának azt mondta, hogy: „börtönbe kerülsz és úgyis megb***nak”.

A panaszos előadása szerint több mint két órát volt bilincsben a ház előtt, folyamatosan rángatták és szidták. A panaszos megkérdezte, hogy mi lesz az értékeivel, amire mindig azt a választ kapta, hogy „kuss, ne pofázz”. A panaszos mindig a fia és a férje felé próbált nézni, de a férjét nem látta. Nem tudja pontosan mennyi idő telhetett el, körülbelül másfél óra. Mikor odanézett, a fiát már nem látta, csak a hangját hallotta a mentőautóból, azt mondta folyamatosan, hogy „ne bántsanak”. Mikor a panaszos érdeklődött, hogy mi lesz az értékeivel, a házzal és a kutyákkal, az egyik rendőr kivette a panaszos övtáskáját a bicikliből és a tízezer forintot, ami benne volt, odaadta a panaszosnak, hogy mindenki lássa. A szomszédasszonynak a rendőr megengedte, hogy betolja a biciklit, amelynek mindkét kerekét kiszúrta valaki.

Az intézkedés –a panaszos elmondása szerint– körülbelül két óráig tartott. A panaszos állítása szerint se ő, se a fia nem támadtak meg senkit. Nem érti miért bilincseltek meg és miért vitték be a kapitányságra, ő azt csinálta, amit kértek, próbált segíteni a rendőröknek.

A kapitányságra a kiérkező két rendőr vitte be, egy harmadik rendőrrel. Ez a panaszos elmondása szerint 21 óra 30 perckor történt. A rendőrségen levették a panaszosról a bilincset. 21 óra 59 perckor engedték el. A panaszos előadta, hogy a papíron, amit a rendőrök neki adtak az szerepelt, hogy 19 óra 50 perckor bilincselték meg. Kapott egy határozatot, amelyben azonban az szerepel, hogy 20 óra 18 perckor bilincselték meg. A panaszos úgy gondolja, hogy ezeknek az időpontoknak egyeznie kéne, és kéri az egész intézkedés kivizsgálását.

Amikor a panaszos hazaért a rendőrök még helyszíneltek, és az egyikük rászólt a panaszosra, hogy hagyja el a bűnügyi helyszínt. A kérdésre, hogy kárt szenvedett-e, a panaszos azt válaszolta, hogy biciklijé két kereke, körülbelül tízezer forintnak megfelelő összeg a kára.

A panaszos kérte az eljárás megindítását, az elkövető felelősségre vonását és az okozott kár megtérítését.

2) A panaszos 2016. július 26-án feljelentés-kiegészítést terjesztett elő. Ebben hivatkozott a Büntető törvénykönyv 301. paragrafusában foglalt „Bántalmazás hivatalos eljárásban” elnevezésű bűncselekményre. Kérte, hogy vizsgálják ki ügyét.

Előadta, hogy az őt bántalmazó rendőr intézkedése ellen kíván élni panasszal, a többi megjelent rendőr fizikailag nem bántalmazta, azonban véleménye szerint verbálisan becsületsértést követtek el vele szemben.

A fentiekre tekintettel a panaszos kérte, hogy a vizsgálatot szigorúan az ő bevonásával folytassák le. A feljelentést és a feljelentés kiegészítést egyben megküldte a Testületnek és az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának is.

II.

A Testület az ügy érdemi vizsgálata, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért az illetékes rendőri szervtől, valamint kérte az ügygel kapcsolatos rendőrségi dokumentumok és a konkrét kérdésekkel kapcsolatos rendőrségi álláspont megküldését. A rendelkezésre bocsátott iratokból az alábbi releváns tények voltak megállapíthatóak.

1) A 2016. július 12-én kelt jelentésében M. K. I. c. r. főtörzsőrmester előadta, hogy szolgálata teljesítése során a fenti napon 18 óra 40 perckor a szolgálatirányító parancsnok utasítására megjelentek az E. utca 21. szám alatt, mivel a szomszédok bejelentették, hogy S. R. édesapját bántalmazza, ami nagyon zavarja őket.

Kiérkezésükkor szóban meghallgatták a bejelentőt, R. S. R.-t, aki elmondta, hogy fültanúi voltak annak, hogy a szomszédjukban lakó S. R. elverte saját édesapját a kora esti órákban. Úgy ítélték meg, hogy mindenképpen rendőri segítségre van szükség a szomszédban. Ezután a rendőrök átmentek az E. utca 21. szám alatt található ingatlanhoz. Mivel csengő nem volt, így dudáltak és kiáltottak. Ezt meghallva a házból kijött az udvarra a panaszos, a férje S. F. és a fia S. R..

A kiérkező rendőrök a panaszos férjének fején, arcán vérfoltokat, duzzanatokat, alvadt vért és szeme felett vérző, nyílt sebet láttak, ezért azonnal intézkedtek a mentőszolgálat helyszínre küldéséről. A bántalmazott személy fiát is szemrevételezték, állapota erősen ittas volt, melyet ő magáról is elmondott. A jobb kezének kisujj részénél vérző, friss sebet, a szeme körül pedig friss duzzanatot észleltek.

Meghallgatták a panaszos férjét, aki elmondta, hogy fiával az utóbbi 5 évben megromlott a

kapcsolata. A fia több alkalommal bántalmazta már őt, ekkor rendszerint rendőri segítséget kértek vagy ők, vagy a szomszédok. Az intézkedés napján az ingatlan hátsó részén lévő melléképületben pihent az ágyon, amikor megjelent a fia, aki erősen ittas, részeg állapotban volt. Minden előzetes felszólítás, szóváltás nélkül ököllel, több alkalommal megütötte fejét és arcát. A panaszos férje igyekezett védekezni, felült az ágyban és néhány alkalommal a fia felé ütött ököllel. A védekező ütések közül néhány eltalálta a fiú arcát a szem tájékán. A sértettnek eszméletvesztése nem volt.

A rendőrök meghallgatták a panaszos fiát, aki – vélhetően állapota miatt – csak annyit mondott, hogy "nem bántottam az apámat, szeretem és tisztelem őt". A további kérdésekre is csak ezt a választ adta. A kezén lévő sérülésre vonatkozóan csak azt válaszolta, hogy nem bántotta az apját. A fején lévő duzzanattal kapcsolatban azt nyilatkozta, hogy elesett és abból származik a sérülése.

Mivel a panaszos férjének állapota, sérülései, valamint fiának sérülései (jobb kezének ujj részén lévő nyílt sebe) arra engedett következtetni, hogy fennáll a súlyos sérülés lehetősége, és az elkövető a helyszínen azonosításra került, K. F. c. r. törzssászlós ruházátvizsgálatot hajtott végre vele szemben. Ruházatában közbiztonságra különösen veszélyes eszközt nem talált.

A jelentés szerint ezután a jelen lévő felek mindegyikét az ingatlan udvar részére kísérték, a mentők kiérkezését várva. Eközben az indulatok lényegében lecsillapodtak, a felekkel normál mederbe terelték a beszélgetést, a veszekedések és viták megszűntek. K. F. c. r. törzssászlós a szolgálatirányító parancsnok utasítására nyilatkozta a cselekményben részt vevő feleket arról, hogy amennyiben nyolc napon belül gyógyuló sérüléseket szenvedtek, magánindítvánnyal élhetnek. Mindkét személy határozottan azt felelte, hogy nem kívánnak élni vele. Arról is tájékoztatta őket, hogy amennyiben a sérülések nyolc napon túl gyógyulnak, hivatalból indul büntetőeljárás a helyileg illetékes rendőri szervnél. A tájékoztatást megértették, tudomásul vették.

Az * forgalmi rendszámú mentőautó L. A. szakápoló vezetésével 19 óra 53 perckor a helyszínre érkezett. A sérült személyeket az utcára kísérték, mivel az intézkedés helyszínén két nagytestű kutya tartózkodott, melyeket nem tudtak a gazdáik bezárni. A mentő ápoló a panaszos férje sérüléseinek vizsgálatát követően úgy döntött, hogy fejsérülései azonnali kórházi vizsgálatot követelnek, a sérültnek nincs lehetősége lemondani a kórházba szállításról. Erről tájékoztatták is a sérültet, aki határozott nemmel válaszolt a mentősök tájékoztatására. Ezután több alkalommal kifejtették, hogy jelen esetben nincs mérlegelési lehetőségük, a kórházba szállítás kötelező, azonban ezt a panaszos férje továbbra is elutasította.

K. F. c. r. törzssászlós is több alkalommal kérte a panaszos férjét, próbálta meggyőzni, hogy egyezzen bele a kórházba szállításba, mert szerették volna elkerülni a súlyosabb rendőri intézkedések alkalmazását, figyelemmel a sérült személy életkorára. A panaszos férjének válasza erre is az volt, hogy „nem megyek kórházba, mert nem tudok onnan hazajönni”. Ezután K. F. c. r. törzssászlós felhívta a figyelmét arra, hogy lehetőség van karhatalmi segítségnyújtás adására a mentőszolgálat részére, melyről szintén részletes tájékoztatást adott a bántalmazott félnek, de ez sem vezetett eredményre. Ezután a mentőszolgálat munkatársa letöltötte a karhatalmi kirendelő lapot.

A karhatalmi kirendelő lap kitöltését és átvételét M. K. I. c. r. főtörzsőrmester felügyelte, illetve végezte. Emellett biztosítási feladatokat is ellátott. S. F.-et az intézkedő rendőrök

magukhoz a lehető legközelebb, de még biztonságos távolságban tartották a helyszínen. Amikor M. K. I. c. r. főtörzsőrmester a kirendelő lapot átvette, S. F. hirtelen elindult lakása felé, ahol harapós kutyája is volt. A sérült a kertkapuhoz érve igyekezett elhagyni az intézkedés helyszínét. Észlelve a történeteket K. F. c. r. törzssászlós felszólította az urat, hogy maradjon a helyszínen, de ennek ő nem tett eleget, ezért további felszólítás nélkül (a késedelem veszéllyel járt volna) K. F. c. r. törzssászlós megfogta S. F. bal kezét és visszatartotta. Ő igyekezett továbbmenni és kiszabadítani a kezét a fogásból. Ekkor K. F. c. r. törzssászlós már mindkét kezével ráfogott a karjára és a vállára, majd elkezdte a mentő gépkocsihoz visszavinni minél távolabb a kaputól. M. K. I. c. r. főtörzsőrmester észlelte, hogy S. R. elindul az intézkedő társa irányába, aki ekkor a mentőautó túlsó oldalához ment. Azonnal elindult feléjük és látta, hogy S. R. igyekszik az apját kiszabadítani a kollégája fogásából. Látta azt is, hogy három alkalommal, ököllel megüti kollégáját a fején. M. K. I. c. r. főtörzsőrmester ekkor már a támadó mögött volt és igyekezett a kezét megragadva elhúzni őt a kollégájától. Ekkor a támadó visszakézből a feje irányába ütött, ami előtt ő igyekezett elhajolni, de a támadó körmei megkarmolták az intézkedő állának jobb oldali alsó részét, aminek következtében hámsérülései keletkeztek. K. F. c. r. törzssászlós ekkor lábsöprést alkalmazva földre vitte S. R.-ot. Ezt követően kezét hátrabilincseltek.

M. K. I. c. r. főtörzsőrmester rádión jelentette a történeteket Árpád 613 felé és segítséget kért a helyszínre. Kollégája eközben a támadót földön fekvő helyzetében, a tarkójára térdelve rögzítette. Jelen volt a támadó édesanyja, aki a rendőrök előtt nem igazolta magát (későbbiekben igazoltatásra került) és magatartásával folyamatosan zavarta az intézkedést: több alkalommal igyekezett bejutni annak helyszínére, ami már bűncselekmény helyszíne is volt egyben. Sorozatosan figyelmeztették őt.

Ezt követően K. F. c. r. törzssászlós koordinálta, segítette a kikerkező rendőri egységek informálását, valamint a sérült kórházba szállítását.

A fenti eseményeket követően a két intézkedő rendőr a * orvosi ügyeleten megjelent és látteleket vetettek sérüléseikről. Ezeket csatolták a jelentéshez. A sérüléseik 8 napon belül gyógyulók.

2) K. F. c. r. törzssászlós 2016. július 12-ei jelentése M. K. I. c. r. főtörzsőrmester 2016. július 12-ei jelentéséhez képest a következő kiegészítő megjegyzéseket tartalmazza.

A jelentésben előadja, hogy a panaszos fiának szemrevételezése során az általános élettapasztalat, a dezorientált mozgás és az elmosódott beszéd alapján ítélték meg az ittas állapotot.

K. F. c. r. törzssászlós előadta, hogy a helyszínen tartózkodó két nagytestű kutya az intézkedés során több alkalommal megpróbálta őt megharapni.

A jelentés szerint, amikor a panaszos férje nem volt hajlandó alávetni magát az egészségügyi ellátásnak (amelyet a törvény értelmében nem utasíthatott el a fejsérülésére tekintettel), K. F. c. r. törzssászlós több alkalommal kérte, igyekezett meggyőzni, hogy vesse alá magát az ellátásnak. A rendőrök próbálták elkerülni a súlyosabb intézkedés alkalmazását, tekintettel a sérült személy életkorára. A panaszos férje továbbra sem volt hajlandó beszállni a mentőautóba, ezért K. F. c. r. törzssászlós tájékoztatta a mentőszolgálat munkatársait, hogy az elszállítás nem valósulhat meg pusztán rendőri közreműködéssel és a legenyhébb kényszerítő eszközzel, a testi kényszerrel, ezért a mentőszolgálat munkatársai kitöltötték a karhatalmi kirendelő lapot.

K. F. c. r. törzssászlós jelentésében leírja, hogy M. K. I. c. r. főtörzsőrmester segítséget kért a helyszínrre, eközben K. F. c. r. törzssászlós a támadót földön fekvő helyzetben, a tarkójára térdelve rögzítette. A támadó édesanyja, azaz a panaszos jelen volt, de a rendőrök felhívására nem igazolta magát (későbbiekben igazoltatásra került). A panaszos magatartásával folyamatosan zavarta az intézkedést, több alkalommal igyekezett bemenni annak helyszínére, amely már bűncselekmény helyszíne is volt egyben. A rendőrök sorozatosan figyelmeztették őt, hogy fejezze be az intézkedés akadályozását.

3) M. Sz. c. r. törzssászlós az általa 2016. július 12-én készített (és az összes intézkedésben résztvevő rendőr által aláírt) jelentésben előadta, hogy M. K. I. c. r. főtörzsőrmester a dulakodásra reagálva azonnali segítséget kért. A kiérkező rendőrök (M. Sz. c. r. törzssászlós, K. T. r. zászlós, I. I. r. törzssászlós, R. R. r. törzsőrmester, B. N. r. főtörzsőrmester, N. L. L. rendőr zászlós, N. A. c. r. törzsőrmester) a 2016. július 12-én kelt jelentésükben leírják, hogy 2016. július 12-én 20 óra 17 perckor a panasossal szemben a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (továbbiakban Rtv.) 29. § 1. bekezdés a) pontja szerinti igazoltatás, 31. § (1) bekezdése szerinti személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása és a 33. § 2. bekezdése szerinti igazoltatást megtagadó személy előállításra került alkalmazásra.

A személyes szabadság korlátozására és a kényszerítő eszköz alkalmazására Sz. településen, az E. utcában került sor. Az intézkedés során az Rtv. 48. §-ának d) pontja alapján ellenszegülés megtörése érdekében, illetve a b) pontja alapján támadás megakadályozása érdekében bilincs kényszerítő eszköz került alkalmazásra; amely használtára az előzetes figyelmeztetés megtörtént.

A jelentés szerint a bilincs alkalmazása 20 óra 17 perctől 21 óra 55 percig tartott, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban Szolgálati Szabályzat) 41. szakasz (4)b pontja szerint a kezek előre illetve hátra bilincselésével. A rendőri intézkedés során sérülés és anyagi kár nem keletkezett.

M. Sz. c. r. törzssászlós előadta, hogy erősítésként érkezett a helyszínre szolgálati Dacia Duster személygépkocsival, K. T. rendőr zászlóssal és I. I. rendőr törzssászlóssal 20 óra 18 perc körül.

A helyszínen K. F. c. r. törzssászlós már megbilincselte, és a földön tartotta a panaszos fiát. Az utcán tartózkodott még a panaszos, aki kiabált, hogy engedjék el a fiát, és folyamatosan a bűncselekmény helyszínére próbált menni. Ekkor a helyszínen tartózkodó R. R. r. törzsőrmester, B. N. r. főtörzsőrmester és N. A. c. r. törzsőrmester többször felszólították a „Törvény nevében!” szavak előrebocsátásával, hogy igazolja magát, illetve hogy az intézkedéseket, a helyszín biztosítását, az adatgyűjtést, orvosi ellátást, és a fiával szembeni intézkedéseket ne akadályozza. A felszólításnak a panaszos nem tett eleget, hangosan kijelentette, hogy ő nem mondja meg a nevét, és ki akarja szabadítani a fiát a rendőröktől.

Ezek után R. R. r. törzsőrmester háromszor nyomatékosan felszólította a panaszoszt, hogy a jogellenes magatartását és cselekedeteit fejezze be, különben bilincset fog vele szemben alkalmazni. A felszólítást nem értette meg, a jogellenes magatartását nem fejezte be ezért 20 óra 20 perckor a panaszos kezeit hátrabilincselte.

M. Sz. c. r. törzssászlós a fentieket jelentette a 20 óra 30 perc körüli időben a helyszínre érkező J. Zs.-nak, aki utasította, hogy a vezető ügyeletes utasítása alapján a panaszoszt tartsák a helyszínen a további intézkedések megtétele céljából.

21 óra 15 perckor a helyszínre érkezett Gy. L. vezető ügyeletes, akinek a fentiekről M. Sz. c. r. törzssászlós jelentést tett és az ügyeletes utasítására előállította a panaszoszt a kapitányságra.

Ezek után a panaszos kerítésnek támasztott kerékpárját, illetve a nyitott állapotban lévő E. utca 21. szám alatti családi ház felügyeletét a rendőrök R. S. R.-ra bízta. R. Z. és R. S. R. jelenlétében M. Sz. c. r. törzsszázlós az előállítandó személy övtáskáját (benne 10.000 Ft) és egy fekete színű mobiltelefont kivette a kerékpár kosarából, mivel a panaszos megkérte, hogy vigye neki oda. A fenti tárgyakat és értékeket hiánytalanul átadta a panaszosnak.

A panaszos a kapitányságon megadta a személyes adatait, ezeket ellenőrizték a nyilvántartásokban, a valóságnak megfeleltek, a panaszos a körözési nyilvántartásban nem szerepelt.

A rendőrök jelentése szerint a leíróban a panaszos folyamatosan szidta a rendőri intézkedést és a rendőröket. Leheletén erős alkohol szag volt érezhető. A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazolást és a nyilatkozatot valamint a szabálysértési nyilatkozatot nem akarta aláírni, ezért hatósági tanú, T. P. előtt az igazolásban foglaltakat és a nyilatkozatában foglaltakat M. Sz. c. r. törzsszázlós felolvasta.

A törzsszázlós felvilágosítást adott az előállítás okáról, illetve arról, hogy a panaszossal szemben szabálysértési feljelentést tesz. Ezt a panaszos nem értette meg, nem ismerte el és közölte, hogy mindenkit feljelent.

Egy percre a fent leírtak után az igazolást és a nyilatkozatot a panaszos önként aláírta. Az iratok egy példányát megkapta és 21 óra 58 perckor sérülésmentesen szabadon bocsátották.

4) A rendőrségi előállítás időtartamáról szóló igazoláson az előállítás időpontja kézzel írott formában van feltüntetve. Az először megadott időpontot áthúzással kijavították 20 óra 15 perctől 21 óra 58 percre tartó intervallumra. Az igazolást a panaszos aláírta. A panaszjogról szóló tájékoztatást a panaszos megkapta, az erről szóló nyilatkozatot a panaszos aláírta.

5) A rendőrség csatolta az ügyel kapcsolatos parancsnoki véleményt és kivizsgálást, amelyben S. J. r. zászlós megelőző vizsgálatra tekintettel megállapította a következőket:

Az igazoltatás, a személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása és az igazolást megtagadó személy előállítása tekintetében az intézkedés az Rtv. 29., 31. és 33. szakaszainak megfelelt, azaz jogszerű és szakszerű volt.

A bilincs alkalmazása a Szolgálati Szabályzat 38. szakaszában foglalt törvényi feltételeknek megfelelt, jogszerű és szakszerű volt.

Az arányosság követelményének vizsgálata után a parancsnok megállapította, hogy az intézkedés az Rtv. 15. szakaszának megfelelt, azaz arányos volt.

6) A rendőrség mellékelte a panaszos elleni szabálysértési feljelentést, a fentiekben ismertetett tartalommal a tényállás tekintetében.

7) A * Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatósága 2016. július 18-án kelt határozatában jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetését állapította meg és a panaszost hatvanezer forint pénzbírsággal sújtotta. A panaszos a határozat ellen panaszt nyújtott be és meghallgatását kérte. A rendőrség a panaszeljárást 2016. július 27-én (végzés formájában) felfüggesztette, mivel a panaszt a panaszos a Független Rendészeti Panasztestülethez is benyújtotta, és a Testület vizsgálatát kérte.

8) Dr. Cs. N. r. ezredes 2016. július 20-ai, T. I. r. alezredesnek írt jelentésében részletesen beszámolt a panaszos fia által, a panaszos férjének sérelmére elkövetett testi sértéssel

kapcsolatban fogatosított összes rendőri intézkedésekről. A Testület a következőkben csak a panaszossal szemben fogatosított intézkedéssel kapcsolatos információkat ismerteti.

A rendőr ezredes előadta, hogy a helyszínre 20 óra 18 perckor érkeztek meg a további rendőri egységek: M. Sz. c. r. törzssászlós, K. T. c. r. törzssászlós, I. I.c. r. törzssászlós, R. R. r. törzsőrmester, B. N. r. főtorzsőrmester, N. L. L. c. r. zászlós, valamint N. A. r. törzsőrmester személyében.

A fiával szembeni kényszerintézkedés láttán a panaszos a jelenlévő rendőri erő szidalmazásába kezdett. Azt kiabálta, hogy engedjék el a fiát, majd folyamatosan a fiához akart menni. A helyszínen tartózkodó R. R. r. törzsőrmester, B. N. r. főtorzsőrmester és N. A. r. törzsőrmester folyamatosan felszólította a „Törvény nevében!” szavak előre bocsátásával, hogy igazolja magát, a rendőri felszólításoknak tegyen eleget, azt ne akadályozza. A panaszos ennek nem tett eleget. Hangosan kiabálva kijelentette, hogy „ő nem mondja még a nevét, és ki akarja szabadítani a fiát a rendőröktől”.

Ezek után R. R. r. törzsőrmester ismételt három alkalommal nyomatékosan felszólította a panaszost, hogy jogellenes magatartását és cselekedeteit fejezze be, különben vele szemben bilincset fog alkalmazni. A panaszos a felszólításnak nem tett eleget, jogellenes magatartását tovább folytatta, ezért 20 óra 20 perckor a kezei hátra helyzetben bilincselésre kerültek.

A panaszos előállítására az Rtv. 33.§ (2) a) pontja – igazolást megtagadó személy- alapján 21 óra 15 perckor került sor. Vele szemben az Rtv. 29.§ (1) 1) pontja szerinti igazoltatás, 31.§ (1) bekezdése szerinti személyi szabadságában korlátozott személy átvizsgálása, 48.§ d) pontja szerinti ellenszegülés megtörése érdekében bilincs alkalmazása, 48.§ b) pontja alapján támadás megakadályozása érdekében bilincs alkalmazása került fogatosításra.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (továbbiakban: Szabs. Tv.) 218.§-a alapján a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt a panaszos ellen szabálysértési feljelentést tettek. A panaszos sérülés és panaszmentesen szabadon lett bocsátva 2016. július 12-én 21 óra 58 perckor, ekkor az előállítás oka megszűnt.

9) Dr. Cs. N. r. ezredes 2016. szeptember 9-én kelt levelében válaszolt a Testület által feltett kérdésekre. Az átiratban ismertetett törvényi tényállás tartalmában lényegileg megegyezik a már ismertetett jelentésekkel, ezért alábbiakban csak az eddigiekben nem taglalt, az ügy szempontjából releváns és új információt tartalmazó részletek kerülnek ismertetésre.

A bilincs a panaszossal szemben 21 óra 55 percig került alkalmazásra, mely időtartamot a bűncselekmény (hivatalos személy elleni erőszak) helyszínének eredetben történő biztosítása és a helyszínen lévő személyek helyszínen tartása, továbbá a panaszos által elkövetett szabálysértés folytatásának megakadályozása tette indokoltá. A helyszínre 21 óra 15 perckor érkező vezető ügyeletes további utasítást adott a részletes adatgyűjtésre, a helyszín biztosítására, helyszíni szemle lefolytatására és a panaszos rendőrkapitányságra történő előállítására.

A panaszos *i Rendőrkapitányságra történő előállítására az Rtv. 33. § 2 bekezdés a) pontja - igazolást megtagadó személy - alapján 21 óra 15 perckor került sor.

A bilincselés célja a panaszos akadályozó magatartásának abbahagyása volt. A panaszos

próbálta megakadályozni azt, hogy fiával szemben az általa elkövetett bűncselekmény miatt jogszerű intézkedést lefolytassák a rendőrök. A bilincselés előtt a panaszost több alkalommal felszólították a „Törvény Nevében” szavak előrebocsátásával, hogy cselekményét hagyja abba, ellenkező esetben vele szemben bilincset fognak alkalmazni. A rendőrök a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. §. szerint alkalmaztak bilincset a (4) bekezdés b) pontja szerinti kezek hátra bilincselésével.

A panaszos részére a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről, annak végén az Rtv. 33. §. (4) bekezdése alapján igazolás került kiállításra, melyen az szerepel, hogy előállítása 2016. július 12-én 20 óra 15 perctől 21 óra 58 percig tartott. Az igazoláson a dátum és az időpont kézzel van beírva, mely először tévesen lett kitöltve, azonban ezt szabályszerűen áthúzással és melléírással javították. A személyes szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentésben a kezdő időpont 20 óra 17 perc, amely valóban nem egyezik az igazoláson szereplő időponttal, kettő perc az eltérés. Ennek oka adminisztrációs hibára (elírás) vezethető vissza, nem pedig a releváns adatok, tények szándékos megmásítására. A bilincselés időtartamát az Rtv. rendelkezéseinek megfelelően az igazoláson nem kell szerepeltetni, az a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről szóló jelentésben szerepel.

A panaszos állítása, miszerint a rendőrök bántalmazták a rendelkezésre álló adatok alapján nem fedi a valóságot. Az Rtv.-ben foglalt kényszerítő eszköz alkalmazáson túl, jogsértő módon történő fizikai bántalmazás nem történt. A nyomozó ügyészség eljárást folytat az ügyben a panaszos feljelentése alapján.

A rendőrök hangnemével kapcsolatos panasz, miszerint a panaszossal trágár, sértő, személyeskedő hangnemben beszéltek, a rendelkezésre álló adatok alapján nem fedi a valóságot. Az intézkedő rendőrök jelentésükben is rögzítették, hogy a panaszos volt az, aki az intézkedés során szidta a rendőri intézkedést és a rendőröket

A panaszossal szemben nem indult büntetőeljárás, szabálysértési eljárás indult. A panaszos ellen indult szabálysértési eljárásban a hatóság vele szemben 60.000 forint pénzbírságot szabott ki. A határozat nem jogerős, ellene a panaszos jogorvoslattal élt.

A panaszos 2016. július 25-én feljelentést tett a rendőrségen, melyet tartalma alapján - bántalmazás hivatalos eljárásban - a rendőrség a * Nyomozó Ügyészségnek megküldött, másrészt rendőri intézkedés elleni panaszként kezeli. A panaszeljárás felfüggesztésre került, tekintettel arra, hogy a panaszos a Független Rendészeti Panasztestület részére is eljuttatta beadványát (ugyanazt a feljelentést).

III.

1) A Testületnek elsőként azt kellett megvizsgálnia, hogy hatásköre mennyiben terjed ki az előadott sérelmek orvoslására. Ennek során az alábbi jogszabályi rendelkezésekre volt figyelemmel a Testület.

A Testület eljárását az Rtv. IX. Fejezetében, Jogorvoslatok alcím alatt szabályozza. A jogszabály 92. §-ának (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy az, akinek a IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette, választása szerint

a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez **vagy**

b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá - panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kitételétől függően

ba) az országos rendőrfőkapitány,

bb) a belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy

bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el."

A panaszos előadta, hogy nem tartotta megfelelőnek a rendőrök fiával szemben fogatosított intézkedéseit, amellyel kapcsolatban a Testület megjegyzi, hogy vizsgálatának tárgyát csak az arra jogosult által benyújtott panaszban megjelölt panaszelemek képezhetik, így a panaszos által leírt intézkedéseket - amelyeket fiával szemben fogatosítottak - a Testület nem teheti vizsgálata tárgyává.

A törvényi szabályok értelmében a Testület továbbá nem jogosult a panaszos által igényelt kártérítést megítélni, illetőleg az intézkedő rendőrök büntetőjogi-, szabálysértési- vagy fegyelmi felelősségét megállapítani.

IV.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, IV. cikkében rögzített személyes szabadsághoz való jogát, a VI. cikkében foglalt jó hírnévhez való jogát, a XX. fejezetben rögzített testi épséghez való jogát, valamint a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát, az alábbiak szerint.**

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrség a panaszost indokoltan, kellő jogszabályi felhatalmazás birtokában vont-e intézkedés alá.

A panaszbeadványban a panaszos arról számolt be, hogy szomszédját (R. S. R.-t) ő kérte meg arra, hogy hívja a rendőröket, mikor fia és férje összeverekedtek.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdése szerint „a rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait”.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése rendelkezik a rendőr intézkedési kötelezettségéről. A hivatkozott jogszabályhely szerint a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak. A Szolgálati Szabályzat az Rtv. előírásait a következőkkel egészíti ki. A 9. § (1) bekezdése alapján a rendőr szabálysértés észlelése esetén feljelentést tesz, vagy - jogszabály által meghatározott esetekben - helyszíni bírságot szab ki. A szabálysértést észlelő rendőr figyelmeztetést azon szabálysértés esetén alkalmazhat, amely miatt helyszíni bírságot szabhat ki.

Az Rtv. 24. §-a szabályozza a rendőrség segítségnyújtási kötelezettségét. Az (1)-(3) bekezdések szerint „a rendőr köteles a feladatkörébe tartozó segítséget, illetőleg a hozzáférőknak a tőle elvárható felvilágosítást megadni. A magánérdekek védelme e törvény alapján csak akkor tartozik a rendőrség

hatáskörébe, ha a törvényes védelem az adott körülmények között más módon nem biztosítható, vagy ha a rendőri segítség nélkül a jog érvényesíthetősége megghiúsulna vagy számottevően megnehezülne. A segítségnyújtás csak halaszthatatlan szolgálati érdekből tagadható meg, közvetlen életveszély esetén csak akkor, ha a segítségnyújtás miatt több ember élete kerülne közvetlen veszélybe.”

Valamennyi rendőrségi irat – a panaszos előadásával egyezően – egységesen arról számolt be, hogy arról érkezett bejelentés, hogy a panaszos fia megverte édesapját, és rendőri segítségre van szükség. A fentiek alapján megállapítható, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja merült fel, mégpedig a 2012. évi C. törvény a Büntető Törvénykönyvről 164. §-ának (1) bekezdése szerinti testi sértés bűncselekményének gyanúja. Eszerint aki más testi épségét vagy egészségét sérti, testi sértést követ el. A (2) bekezdés szerint a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon belül gyógyul, az elkövető könnyű testi sértés vétsége miatt két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A (3) bekezdés szerint, ha a testi sértéssel okozott sérülés vagy betegség nyolc napon túl gyógyul, az elkövető súlyos testi sértés bűntette miatt három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Testület ezen a ponton szükségesnek tartja felhívni a figyelmet töretlen gyakorlatára, miszerint ha az Rtv. szerinti rendőri fellépés mögöttes jogalapjaként a rendőrség egy Rtv-n kívüli jogszabályban meghatározott tényállás tekintetében fennálló gyanúokra (pl. bűncselekmény vagy szabálysértés gyanújára) hivatkozik, a Testület – a kérdéses cselekményért egyébként fennálló szabálysértési vagy büntetőjogi felelősség kérdésében való állásfoglalás nélkül – vizsgálja, hogy az adott esetben fennáll-e olyan fokú gyanú, amely elégséges jogalapot szolgáltatott az intézkedéssel megvalósult jogkorlátozásra. Amennyiben a Testület ezt a vizsgálatot nem végezné el, a jogkorlátozás érdemi kontrollja kiüresedne, illetve elmaradna, és ezzel sérülne az érintett panaszhoz való alkotmányos joga.

A Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy fennállt az intézkedéshez szükséges mértékű gyanú, ami által a rendőrnek intézkedési kötelezettsége keletkezett. A Testület kimondta tehát, hogy a rendőr kellő jogalap birtokában járt el és vonta intézkedés alá a panaszost, ezért nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A Testület vizsgálta a panaszossal szemben alkalmazott kényszerítő eszközök jogszerűségét is.

A panaszos állítása szerint a rendőr arrébb lökte, majdnem a szomszéd kerítésig cipelte és előre, majd később hátrabilincselte a kezét.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a panaszos az intézkedés alatt magatartásával akadályozta a rendőri intézkedést. Az intézkedő rendőrök jelentése szerint a panaszost háromszor (a „Törvény nevében” szavak előrebocsátásával) nyomatékosan felszólították, hogy az intézkedést, a helyszín biztosítását, az adatgyűjtést, orvosi ellátást, és a fiával szembeni intézkedést ne akadályozza és igazolja magát. A panaszos a jogellenes magatartását a felszólítás ellenére továbbra sem hagyta abba, ezért R. R. r. törzsőrmester háromszor nyomatékosan felszólította a panaszost, hogy a jogellenes magatartását és cselekedeteit fejezze be, különben bilincset fog vele szemben alkalmazni. A panaszos a felszólítást nem értette meg, a jogellenes magatartását nem fejezte be ezért 20 óra 20 perckor a panaszos kezeit hátrabilincselte.

a) A panaszos által sérelmezett testi kényszerrel („a rendőr arrébb lökte, majdnem a szomszéd kerítésig cipelte”) kapcsolatban a Testület az alábbiakat jegyzi meg.

Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell

választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

A Szolgálati Szabályzat fentebb hivatkozott 39. §-ának (3) bekezdés szerint továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

Az Rtv. 47. § alapján a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszert) alkalmazhat. A Szolgálati Szabályzat 40. §-a pedig a következőképpen rendelkezik a testi kényszerről. A megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtással alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható. A testi kényszer alkalmazása során a rendőr önvédelmi fogásokat is használhat. A rendőr a támadás céljára szolgáló eszköz használatának megakadályozása, továbbá a támadás elhárítása érdekében az ehhez szükséges erejű és irányultságú ütést vagy rúgást alkalmazhat.

A rendőri intézkedések gyakorlati végrehajtásának alapvető taktikáiról szóló 18/2008. (OT 10.) ORFK utasítás melléklete részletesen tartalmazza az egyes intézkedési taktikák leírását.

A kényszerítő eszközök alkalmazásának alapvető taktikáiról szóló fejezetben, a testi kényszerre vonatkozó alapelvek között szerepel – többek között –, hogy a testi kényszer alapvetően megfogást, lefogást, eltávolítást és elszállítást jelent. A rendőr testi kényszer végrehajtása során elsősorban kar- és csuklófeszítéseket, illetve elvezető fogásokat hajt végre. A rendőr továbbá az őt ért támadás során, illetve súlyosabb kényszerítő eszköz alkalmazásának elkerülése érdekében az önvédelmi fogásokat is felhasználhatja.

Testület elsődlegesen azt értékelte, hogy a panaszos a felszólításoknak sokadik alkalomra sem engedelmeskedett, ezért az intézkedés sikerének érdekében kerülhetett sor vele szemben testi kényszer alkalmazására. Azonban a rendőrség ezen panaszelemmel kapcsolatban nem bocsátott a Testület rendelkezésére olyan további dokumentációt, amelyben kitértek volna a sérelmezett testi kényszer megtörténtének valóságalapjára, illetve foganatosításának részleteire, ezért **a Testület a**

rendőri álláspontot elfogadva arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszossal szemben alkalmazott testi kényszer nem sértette a panaszos emberi méltóságához való alapvető jogát.

b) A panaszos állítása szerint az intézkedő rendőrök először előre, majd hátrabilincseltek a kezét.

A bilincselés okául a vizsgált esetben a rendőrségi iratok az Rtv. 48. §-ának b) és d) pontját, azaz a támadás megakadályozása és ellenszegülés megtörése érdekében történő bilincshasználatot jelölték meg, a kezek hátra bilincselésével.

A Szolg. Szab. 39. § (1) szerint az Rtv. szerinti kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.(2) Az intézkedés alá vont személy magatartása szempontjából a rendőr az alábbiak szerint tesz különbséget: a) passzív ellenszegülést tanúsító személy, aki a rendőri intézkedés során a számára jogszerűen adott rendőri utasításokat nem hajtja végre, de tevőleges ellenszegülést nem mutat, b) aktív ellenszegülést tanúsító személy, aki nem veti magát alá a jogszerű rendőri intézkedésnek, magatartásával fizikai erő kifejtés útján is igyekszik azt megakadályozni, c) támadó magatartást tanúsító személy, aki az intézkedő rendőrré, valamint a támogatására vagy védelmére kelt személyre rátámad. (3) A kényszerítő eszköz alkalmazását jól hallható, közérthető és határozott módon a következő sorrendben meg kell előznie: a) a jogellenes magatartás abbahagyására való felszólításnak, „a törvény nevében” szavak előrebocsátásával, valamint b) a figyelmeztetésnek, hogy kényszerítő eszköz alkalmazása következik.

A Szolg. Szab. 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának eseteit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Szolgálati Szabályzat 41. §-ának (6) bekezdés a) pontjának első fordulata szerint a bilincselés módját az intézkedő rendőr az adott körülmények között a legcélrányosabban választja meg azzal, hogy a kezek hátra bilincselése akkor célszerű, ha a bilincs alkalmazására testi kényszer útján kerül sor, vagy alapos okkal tartani lehet rendőr elleni támadástól, valamint szökéstől, vagy az érintett személy szállítása, átkísérése nem az arra a célra kialakított járműben történik, vagy az érintett személyt a rendőr egyedül állítja elő, kivéve, ha az intézkedésben érintett kezei az erre a célra kialakított övhöz vannak bilincselve.

A Testület ehelyütt utal az előző bekezdésben ismertetett arányosság követelményére, az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése, és az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerinti tartalommal. A korábbiakban kifejtettek szerint érvényes a Szolg. Szab. kényszerítő eszközök általános szabályairól szóló 39. §-a is.

A konkrét esetben a rendőri fellépés arányosságának vizsgálatakor a Testület elsődlegesen azt értékelte, hogy a panaszos a felszólításoknak sokadik alkalomra sem engedelmeskedett, ezért az intézkedés sikerének érdekében vele szemben szükséges volt a bilincs alkalmazása.

A Testület szerint a rendőrség figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ában és a 16. § (1) bekezdésben foglalt arányosság követelményére, illetve a Szolgálati Szabályzat 39. §-ában előírt fokozatosság elvére. **Tekintettel arra, hogy a panaszos magatartása miatt az intézkedés eredményessége más, kisebb korlátozással járó módon nem volt biztosítható, a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszossal szemben a rendőrök indokoltan és jogszerűen alkalmaztak bilincset oly módon, hogy a panaszos kezét először előre, majd később hátra helyzetben megbilincseltek. Mindezekre tekintettel a Testület a bilincseléssel kapcsolatban megállapította, hogy a panaszos emberi méltóságához való alapvető joga nem sérült.**

c) A panaszos beadványában sérelmezi, hogy a személyes szabadságot korlátozó intézkedésről részére kiállított igazoláson az szerepel, hogy 2016. július 12-én 19 óra 50 perckor bilincselték meg, később azonban kapott egy határozatot, amelyen 20 óra 18 percet jelölik meg a bilincs alkalmazásának kezdeteként.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott dokumentációban Dr. Cs. N. rendőr ezredes kifejti, hogy az igazoláson a dátum és az időpont kézzel van feltüntetve, mely először valóban tévesen lett kitöltve, azonban ez szabályszerűen áthúzással és melléírással javítva lett. Az eltérés oka adminisztrációs hibára (elírás) vezethető vissza, nem pedig releváns adatok, tények szándékos megmásítására.

A Testület a fentiekre tekintettel, a rendőrség állítását elfogadva úgy foglal állást, hogy e tekintetben a panaszos tisztességes eljáráshoz fűződő joga nem sérült.

3) A panaszos állítása szerint az egyik intézkedő rendőr az intézkedés során többször megpofozta, ezért a Testület azt is vizsgálata tárgyává tette, hogy az alkalmazott testi kényszer, vagy pedig jogszabályi felhatalmazáson túli fizikai erőszak alkalmazásaként került sor olyan módszer alkalmazására, amelyet a panaszos pofozásként értékelt.

A rendőrség által a Testület rendelkezésére bocsátott iratok tartalma alapján a rendőrök állítása ezt cáfolja. A kapitányságvezetői átirat szerint, a rendőrség rendelkezésére álló információk alapján nem fedti a valóságot a panaszosi állítás. Az Rtv.-ben foglalt kényszerítő eszköz alkalmazásán túl, jogsértő módon történő fizikai bántalmazás nem történt.

Töretlen gyakorlatának megfelelően a Testület eljárását kizárólag a panaszost esetlegesen ért alapjogsérelem feltárására tekintettel folytatta le – a hatáskörére irányadó jogszabályi rendelkezések értelmében álláspontját anélkül alakította ki, hogy az intézkedést fogyanatosító rendőrök büntetőjogi felelősségét vizsgálta volna.

Az Rtv. 16. § (1) bekezdése szerint a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak. Nincs helye a kényszerítő eszköz további alkalmazásának, ha az ellenszegülés megtört, és a rendőri intézkedés eredményessége enélkül is biztosítható. A (4) bekezdés továbbá előírja, hogy a rendőr nem alkalmazhat kínzást, kényszersvallatást, kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódot, az erre vonatkozó utasítást köteles megtagadni. A rendőr az ilyen magatartás tanúsítójával szemben, annak megakadályozása érdekében, a szolgálati beosztására, a rendfokozatára, személyére tekintet nélkül köteles intézkedni.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez fűződő jogot a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja. A (2) bekezdés pedig rögzíti, hogy a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés

okozását, az emberi élet kioltását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa, kórházi elhelyezése esetén a hozzátartozó vagy más, a sérülttel kapcsolatban álló személy erről értesüljön.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (továbbiakban: Bíróság) töretlen gyakorlata szerint (lásd például: Selmouni kontra Franciaország, Ribitsch kontra Ausztria és Tomasi kontra Franciaország) amennyiben egy személy a hatóságok őrizetébe kerül és rajta ezen idő alatt sérülések keletkeznek, megfordul a bizonyítási teher, és a hatóságokra, illetve az érintett államra hárul, hogy valószínű magyarázatot adjon a sérülés okát illetően. Ellenkező esetben a Bíróság megállapítja az Emberi Jogok Európai Egyezménye kínzást, megalázó vagy embertelen bánásmódot tilalmazó 3. cikkének sérelmét, azaz az érintett alapjogának sérelmét (ami azonban nem jelent egyet valamely meghatározott személy büntetőjogi felelősségének megállapításával). A bántalmazás gyanúját felvető ügyekben a Testület ugyanezt a megközelítést alkalmazza.

A Testület vizsgálata kapcsán utal arra, hogy az Rtv. szerint rendelkezésre álló bizonyítási eszközök köre meglehetősen szűk, az ügyészség rendelkezésére álló eszközök – szembesítés, rendőrök kihallgatása stb. – legtöbbször nem veheti igénybe. A tényállás felderítése során ezért a Testület a panaszos és a rendőrség nyilatkozatára támaszkodhatott.

A fent hivatkozott strasbourgi döntésekből kitűnik, hogy a rendőrség kötelezettsége, hogy egy adott sérülés jogszerű keletkezését valószínűsítse. Nyilvánvalóan ez a valószínűségi mérce a sérülés jellegétől eltérő fokú, hiszen egy horzsolás esetében elegendő magyarázat a sérülés keletkezésére az a rendőri előadás, hogy a panaszos a testi kényszer alkalmazása során (pl. földre vitel során) megsérült. Míg egy komolyabb sérülés esetében nem szolgálhat elegendő magyarázatul annyi, hogy az eljáró rendőrök testi kényszer alkalmaztak a panaszossal szemben. Ilyen esetben, amikor tehát súlyosabb erőbehatás feltételezhető, a rendőrségnek tételesen alá kell támasztani, hogy mikor, milyen esemény keretében, milyen eljárás következtében került sor a sérülésre, és annak okozása miért volt elkerülhetetlen vagy szükségszerű.

A rendőrségi jelentések következtében a panaszos magatartása miatt szükségessé váló testi kényszer alkalmazásáról számolnak be, a bántalmazással kapcsolatban a kapitányságvezető átírata rögzíti, hogy a rendelkezésre álló iratok alapján bántalmazás nem történt.

A Testület az ügy gondos mérlegelése során megállapította, hogy a panaszosi és a rendőri állítások között olyan mértékű ellentmondás feszül, amelyet a Testület korlátozott eszköztárára figyelemmel nem tud feloldani. Emiatt **a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.**

4) A Testület vizsgálta a panaszos előállítását.

a) A Testület először azt vizsgálta, hogy az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja az előállítás indokául szolgálhatott-e, tekintettel arra, hogy a jelentések a panaszos előállításának okaként erre hivatkoztak.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a hatóság vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a rendőr felszólítására nem tudja magát hitelt érdemlően igazolni, vagy az igazolást megtagadja.

M. Sz. c. r. törzsszázlós az általa 2016. július 12-én készített jelentésben előadta, hogy a helyszínen tartózkodó R. R. r. törzsőrmester, B. N. r. főtörzsőrmester és N. A. c. r. törzsőrmester többször felszólították a panaszost a Törvény Nevében szavak

előrebocsátásával, hogy igazolja magát, illetve hogy az intézkedéseket, a helyszín biztosítását, az adatgyűjtést, orvosi ellátást, és a fiával szembeni intézkedéseket ne akadályozza. A felszólításnak a panaszos nem tett eleget, hangosan kijelentette, hogy ő nem mondja meg a nevét, és ki akarja szabadítani a fiát a rendőröktől.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdésének f) pontjában foglalt rendelkezés szerint a rendőr a hatóság, vagy az illetékes szerv elé állíthatja azt, aki a szabálysértést az abbahagyásra irányuló felszólítás után is folytatja. Az Rtv. 19. § (2) szerint a rendőr jogszerű intézkedésnek való ellenszegülés esetén az Rtv.-ben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazhatók.

A rendőrségi iratok arról számolnak be, hogy a Szabs. tv. 218.§-a alapján a jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés elkövetése miatt a panaszos ellen szabálysértési feljelentést tettek. Ezt a * Rendőrkapitányság Szabálysértési Hatóság határozatával is megállapította, amely ellen a panaszos kifogást nyújtott be.

Az Rtv. 33. § (2) bekezdése alapján a szükségesség és arányosság, valamint a célszerűség mércéjének figyelembe vételével a rendőr szabad mérlegelésbe esik az előállítás foganatosítása. Fontos rögzíteni, utalással az Rtv. kommentárjában foglaltakra, hogy a szabad belátás alapján hozott döntés azonban nem lehet önkényes, az mindig a tények mérlegelésén alapulhat. A Testület több korábbi állásfoglalásában hangsúlyozott elv szerint, tekintettel az előállítás súlyosan alapjog korlátozó jellegére, ezen intézkedés alkalmazásakor, fenntartásakor, meghosszabbításakor a rendőrségnek különös körültekintéssel, a szükségesség és arányosság követelményeinek maximális figyelembe vételével kell eljárnia.

A Testület ezen a ponton újból hivatkozik az Rtv. 15. §-ában megfogalmazott azon általános arányossági követelményére, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással illetőleg sérüléssel vagy károkozással jár.”

A Testület által - a rendőrségi dokumentáció alapján kialakított - tényállásból megállapítható, hogy az előállítás valódi indoka a panaszos által folytatólagosan elkövetett jogszerű intézkedéssel szembeni engedetlenség szabálysértés volt. A szabálysértés továbbfolytatása megfelelő jogalapot szolgáltat a rendőrségi előállításra, így annak ellenére, hogy a rendőrségi iratok az Rtv. 33. § (2) bekezdésének a) pontját jelölik meg az előállítás indokaként, megállapítható, hogy az előállítás foganatosítására jogszerűen került sor.

A Testület az ügy minden körülményét figyelembe véve megállapította, hogy a panaszos előállítására kellő jogalappal került sor. Mindezekre tekintettel nem sérült a panaszos személyes szabadságához való joga.

b) Bár a panaszos kifejezetten nem tette a panasz tárgyává, a Testület vizsgálata tárgyává tette az előállítás arányosságát.

Az Rtv. 15. § (1) bekezdése szerint a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával. (2) Több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár.

A Testület a panaszosi és rendőrségi iratok összevetése útján kialakított törvényi tényállás alapján megállapította, hogy a rendőrség figyelemmel volt az Rtv. 15. §-ában foglalt arányosság követelményére, így nem sérült a panaszos személyes szabadsághoz való joga.

c) Bár a panaszos kifejezetten nem tette a panasz tárgyává, a Testület vizsgálata tárgyává tette, hogy a panaszossal szemben fogatosított előállítás időtartama megfelelt-e a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelményének.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése tartalmazza az előállítás időtartamára vonatkozó rendelkezéseket. Ennek értelmében a személyi szabadság csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozható. Ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja, amennyiben ez indokolt és az előállítás célja még nem valósult meg. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként, határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. § (1) bekezdésében meghatározott azon általános arányossági követelmény is, mely szerint „a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával”.

Az előállítás időtartamáról kiállított igazolás szerint az előállítás a panaszos megbilincselésével 2016. július 12-én 20 óra 20 perckor vette kezdetét, elbocsátására 21 óra 58 perckor került sor, az előállítás oka ekkora megszűnt.

A rendőrségi iratok tanúsága alapján ez idő alatt a panaszos személyes adatait megadta, ezeket ellenőrizték a nyilvántartásokban, sor került a panaszos meghallgatására a járőr leíróban, és az előállítás időtartamáról igazolást és nyilatkozatot állítottak ki, amelyet a panaszos nem akart aláírni, ezért hatósági tanú igénybevétele vált szükségessé. Ezek után 1 perccel a panaszos meggondolta magát, és a nyilatkozatot önként aláírta. A Testület a panaszos előállításának időtartamát az elvégzett cselekményekhez képest nem tartotta indokolatlanul hosszúnak, így a **fentiek alapján a Testület arra a megállapításra jutott, hogy az előállítás időtartama megfelelt a jogszabályi előírásoknak és az arányosság követelménynek, a panaszos személyi szabadsághoz való joga nem sérült.**

5) A Testület vizsgálat tárgyává tette a panaszossal szemben az intézkedés során alkalmazott hangnemet és a bánásmódot.

a) A panaszos előadta, hogy a rendőrök méltatlan hangnemben bántak vele. Például az egyik rendőr azt mondta neki, hogy „kuss, akkor beszélj, ha kérdeznék”, egy másik rendőr pedig azt, hogy „amikor megszülted ezt a köcsögöt kented volna a falhoz, és akkor nem lenne ilyen problémád, szégyelld magadat, hogy ilyen sz*rt neveltél”.

A rendőrség egyértelműen tagadta a panaszosi állítás valóságát, hiszen az intézkedő rendőrök jelentésükben rögzítették, hogy éppen a panaszos volt az, aki intézkedésük során szidta az intézkedést, és a rendőröket is.

Az Rtv. 2. § (1) bekezdés második mondata szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. A rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerül – más állampolgárénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelem és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el.

Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiE. közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel összhangban ugyanis az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számon kérhetőség lehetőségeit is megteremtve.

A Testület ezzel kapcsolatban szükségesnek tartja kiemelni a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexét, amelynek 1. pontja előírja: a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie.” Az 5. pont szerint: „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit (...) indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz (...) megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület továbbá jelen esetben is irányadónak tartja a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakat, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiE. közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetten belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület az ügy gondos mérlegelése során megállapította, hogy a panaszosi és a rendőri állítások között olyan mértékű ellentmondás feszül, amelyet a Testület korlátozott eszköztárára figyelemmel nem tud feloldani. Emiatt a Testület álláspontja szerint a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelmének vonatkozásában megnyugtatóan nem foglalhat állást.

Minderre tekintettel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos emberi méltósághoz való jogának a sérelme nem megállapítható.

b) A panaszos beadványában leírta, hogy az egyik intézkedő rendőr mások előtt („hogy mindenki lássa”) adta oda neki az övtáskájában lévő 10.000 forintot, amikor a panaszos az iránt érdeklődött, hogy mi lesz az értékeivel addig, amíg őt előállítják.

A Testület gyakorlatában rendszeresen előfordulnak olyan ügyek, amelyekben a rendőri intézkedés nyilvános helyen, alkalomadtán szomszédok, vagy munkatársak szeme láttára zajlik. A Testület rendszerint abból indul ki hasonló esetekben, hogy a nyilvánosság bizonyos mértékig elkerülhetetlenül a rendőri intézkedések velejárója.

A Testület az ügy gondos mérlegelése után arra a megállapításra jutott, hogy mivel a panaszossal és családtagjaival szemben fogatosított intézkedésre a panaszos otthonának udvarán került sor, így a helyszín jellegéből fakadóan fennállt a lehetősége annak, hogy a rendőri intézkedést, és az annak során fogatosított cselekményeket a környéken tartózkodók láthassák.

Minderre tekintettel a Testület arra az álláspontra helyezkedett, hogy a panaszos emberi méltósághoz való joga nem sérült.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a rendőri intézkedést, azon belül a bilincselést és az előállítását jogszerűen és indokoltan hajtották végre a rendőrök. Ezen intézkedések során a panaszos személyi szabadságához, a tisztességes eljáráshoz és az emberi méltósághoz való joga nem sérült. Az intézkedő rendőrök által alkalmazott testi kényszer nem sértette a panaszos emberi méltósághoz való jogát, a hangnem, illetőleg a bánásmód vonatkozásában pedig nem megállapítható a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme.

A fentiek alapján a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2017. május 25.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. F.zy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
előadó testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET